

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 273/2015-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júna 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti LEVICKÉ MLIEKÁRNE a. s., Júrska cesta 2, Levice, zastúpenej advokátom JUDr. Róbertom Madejom, PhD., Advokátska kancelária, Mýtna 42, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 a v prvej vete čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva a práva na ochranu majetku zaručených v čl. 20 ods. 1, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžhuv 5, 6/2013 zo 7. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti LEVICKÉ MLIEKÁRNE a. s. o d m i e t a pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. januára 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti LEVICKÉ MLIEKÁRNE a. s., Júrska cesta 2, Levice (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 a v prvej vete čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva a práva na ochranu majetku zaručených v čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžhuv 5, 6/2013 zo 7. októbra 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že návrhom podaným Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) sa obchodná spoločnosť Tatranská mliekareň a. s. (ďalej len „navrhovateľ“) domáhala zrušenia platnosti slovných ochranných znáмок znenia „NIVA“ zapísaných v registri ochranných znáмок vedenom úradom pod č. 181149 a č. 212209, ktorých majiteľkou je sťažovateľka, a to z dôvodu, že podľa názoru navrhovateľa bolo uvedené označenie už v čase zápisu ochranných znáмок označením druhovým, t. j. označením na všeobecné označenie druhu syra používané viacerými jeho výrobcami. Úrad svojím rozhodnutím sp. zn. POZ 2639-94/OZ 181149-I/7-2012 z 30. januára 2012 návrhu navrhovateľa z časti vyhovel, keď čiastočne zrušil platnosť ochrannej známky „NIVA“ č. 181149 pre tovary „konzumné mlieko, sušené mlieko a kýmne mliečne zmesi, konzumné kyslomliečne nápoje, smotanové krémy“ v triede 29

a pre tovary „mrazené mliečne výrobky, zmrzlina“ v triede 30 medzinárodného triedenia tovarov a služieb, a to z dôvodu, že sťažovateľka ako majiteľka tejto ochrannej známky nepreukázala jej používanie vo vzťahu k označeným tovarom, pričom však súčasne uvedená ochranná známka ostala v platnosti pre tovary „maslo, tvarohy a syry“ v triede 29 medzinárodného triedenia tovarov a služieb. Dôvodom zamietnutia návrhu na zrušenie jej platnosti bola skutočnosť, že navrhovateľ nepreukázal, že označenie „NIVA“ je druhovým označením pre tovary „syry“. Ďalším rozhodnutím č. POZ 1567-2004/OZ 212209-I/8-2012 z 30. januára 2012 úrad z rovnakého dôvodu ako v prvom prípade zamietol aj návrh navrhovateľa na zrušenie platnosti aj druhej ochrannej známky sťažovateľky.

Uvedené rozhodnutia úradu boli potvrdené aj v druhom stupni, a to rozhodnutiami sp. zn. POZ 2639-94/OZ 181149 II/2-2013 a sp. zn. POZ 1567-2004/ OZ 212209 II/1-2013 zo 14. januára 2013.

Navrhovateľ (ďalej len „žalobca“) dôvodiac tým, že vo vedomí spotrebiteľov sa slovné označenie „NIVA“ spája s druhom plesňového syra, bez toho, aby toto označenie spotrebiteľ spájaj automaticky iba so sťažovateľkou ako majiteľkou tejto ochrannej známky, v dôsledku čoho toto označenie nemá rozlišovaciu schopnosť medzi jednotlivými výrobcami tohto tovaru, čo je základným predpokladom ochrannej známky, t. j. schopnosť odlíšiť výrobky jedného výrobcu od výrobkov ostatných výrobcov, sa žalobami podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) domáhal preskúmania zákonnosti označených rozhodnutí úradu. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) žaloby rozsudkom sp. zn. 23 S 51/2013 z 19. júna 2013 zamietol. Krajský súd konštatoval, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania zdruhovania slovného označenia „NIVA“ pre určitý druh syra, ktorý by na jeho označenie pred zápisom ochranných známk používali viacerí výrobcovia. Krajský súd uviedol, že rozhodnutie správneho orgánu (úradu) bolo vydané v rámci povolenej správnej úvahy hodnotenia zisteného skutkového stavu, ktorú súd nie je oprávnený nahradiť svojou vlastnou úvahou a jeho úlohu je iba skúmať, či žalobca „... jednoznačne vyvrátil právne východiská žalovaného správneho orgánu...“.

Z dôvodu odvolania podaného žalobcom najvyšší súd sťažnosťou napádaným rozsudkom sp. zn. 3 Sžhuv 5, 6/2013 zo 7. októbra 2014 zmenil uvedený rozsudok krajského súdu tak, že zrušil druhostupňové rozhodnutie úradu (správneho orgánu) a vec mu vrátil na ďalšie konanie s konštatovaním, že *«Pojem „NIVA“ totiž u priemerného spotrebiteľa, ktorý nakupuje potraviny a syry sa nevyhnutne spája so špecifickým druhom syra obsahujúcim modrozelenú pleseň. Túto evokáciu je možné v prostredí Slovenskej republiky hodnotiť ako všeobecne známu skutočnosť. ... Pokiaľ sa v administratívnom konaní vyskytne všeobecne známa skutočnosť, ktorá je v kontradikcii s inými dôkazmi, tak významne vplýva na rozloženie dôkazného bremena v tom zmysle, že pokiaľ nie je obsah všeobecne známej skutočnosti vyvrátený inými dôkazmi je nevyhnutné pri vytváraní úsudku z nej vychádzať. ... Existencia všeobecne známej skutočnosti sa nedokazuje. Súd ju iba konštatuje a v dôsledku konštatácie sa presúva dôkazné bremeno na subjekt, ktorý jej existenciu popiera. V konaní preto dochádza k obráteniu dôkazného bremena.»*

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka namieta, že najvyšší súd *„... odňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, nakoľko doterajšie dokazovanie nahradil vlastnou úvahou založenou na tzv. notoriety s tým, že účastník konania sa o takomto skutkovom a právnom posúdení veci dozvedel až z prekvapivého doručeného napadnutého rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom sa k vyhláseniu rozhodujúcej skutkovej okolnosti za notoriety nemal možnosť v žiadnom štádiu konania (pred správnym orgánom alebo pred súdom) vyjadriť;*

- použitím tzv. notoriety presunul v konaní na sťažovateľa dôkazné bremeno, avšak sťažovateľ sa o tejto uloženej povinnosti pred doručením rozsudku nedozvedel, čím mu Najvyšší súd Slovenskej republiky odňal právo predkladať dôkazy a vyjadriť sa k zásadným skutkovým a právnym okolnostiam veci;

- svojím rozhodovaním nahrádzal správne uváženie, na základe ktorého rozhodol správny orgán, pričom v konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku neprislúcha súdu, aby nad rámec vlastných právomocí, vlastnou úvahou nahrádzal toto oprávnenie správneho orgánu, čím Najvyšší súd Slovenskej republiky neoprávnene vstúpil

do právomoci orgánu exekutívy, ktorá mu neprináleží a neprijateľne sa odklonil od doterajšej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky; ...

... podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nepredstavuje označenie NIVA označenie, ktoré by malo rozlišovaciu spôsobilosť, ale je len druhovým pomenovaním syra obsahujúcim modrozelenú pleseň. Zarádzajúce je, že Najvyšší súd Slovenskej republiky túto základnú skutkovú otázku neposúdil z hľadiska dôkazov predložených v konaní, ale obmedzil sa len na konštatovanie, že ide o všeobecne známu skutočnosť (tzv. notorieta), ktorú podľa § 121 OSP netreba dokazovať. ...

Porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru spočíva v tom, že Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutým rozhodnutím ako správny súd v odvolacom konaní prehlásením rozhodujúcej skutkovej okolnosti za notorieta v rozpore s dokazovaním vykonaným správnym orgánom ustálil zásadne odlišný (opačný) skutkový stav. ... posúdenie prípadnej druhovosti označenia NIVA je tak zložitou otázkou, že nemôže byť hodnotená na základe pocitov členov senátu, ale výlučne len na základe riadneho dokazovania pred správnym orgánom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však v dôsledku napadnutého rozhodnutia vylúčil akékoľvek ďalšie dokazovanie ohľadne otázky prípadnej druhovosti/rozlišovacej spôsobilosti označenia NIVA vzhľadom k tomu, že označenie NIVA vyhlásil za druhové na základe tzv. notoriety. Správny orgán je po doručení rozhodnutia povinný akceptovať záväzný názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, čo sťažovateľovi už neumožní pred správnym orgánom argumentovať, navrhovať dôkazy a domáhať sa vykonania dokazovania v predmetnej veci. ...

Nemožno ďalej ani akceptovať argumentáciu, že sťažovateľ môže argumentovať a predkladať dôkazy v pokračujúcom konaní pred Úradom priemyselného vlastníctva SR, nakoľko tento je výslovne viazaný názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o druhovosti označenia NIVA (§ 250j ods. 7 OSP). Otázkou druhovosti už Úrad priemyselného vlastníctva SR posudzovať v pokračujúcom konaní nemôže. Najvyšší súd Slovenskej republiky teda; nastolil právny stav, podľa ktorého sťažovateľ nebude môcť

uplatniť žiadne dôkazy a ani právnu argumentáciu v pokračujúcom konaní pred Úradom priemyselného vlastníctva SR, čím nezvratne hrozí, že dôjde aj k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v pokračujúcom konaní pred Úradom priemyselného vlastníctva SR.“

Okrem toho sťažovateľka v súvislosti s konštatovaním najvyššieho súdu o druhovosti slovného označenia „NIVA“ poukázala na to, že najvyšší súd k tomuto záveru nedospel na základe dokazovania, ale iba na základe dojmu obmedzeného okruhu osôb (členov senátu), a tiež poukázala aj na to, že najvyšší súd opomenul vo svojom rozhodnutí vymedziť časový úsek, kedy, resp. od kedy slovné označenie „NIVA“ podľa jeho názoru zdruhovel, t. j. od kedy by sa toto označenie vo všeobecnosti malo používať na označenie syra s modrou plesňou. Podľa sťažovateľky je toto časové určenie zásadné vo vzťahu k predmetu konania. V preskúvanom správnom konaní sa totiž navrhovateľ návrhom zo 6. apríla 2007 pred úradom domáhal vymazania dotknutých ochranných známk vo vlastníctve sťažovateľky podľa v tom čase účinného § 16 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 1 písm. c) zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochranných známkach“), t. j. z dôvodu, že označenie NIVA malo byť druhovým označením tovaru už „v čase zápisu“ do registra ochranných známk. Podľa sťažovateľky z rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že označenie NIVA považuje za druhoé „v čase svojho rozhodovania, teda v roku 2014, čo je však s ohľadom na predmet sporu irelevantné“, pretože sťažovateľka predmetnú ochrannú známku ma zaevidovanú a používa ju už od roku 1994. V tejto súvislosti sťažovateľka zdôraznila, že skúmanie druhovosti slovného označenia NIVA, tak ako to urobil najvyšší súd, by malo svoje opodstatnenie iba v prípade, ak by navrhovateľ inicioval pred úradom konanie nie podľa už označeného ustanovenia, ale podľa § 16 ods. 9 zákona o ochranných známkach alebo podľa v súčasnosti účinného § 34 ods. 1 písm. b) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, t. j. ak by sa domáhal vymazania ochrannej známky z dôvodu, že zdruhovela ex post „až po zápise“, a to v dôsledku činnosti alebo nečinnosti jej majiteľa sa stala obvyklým pomenovaním pre tovary alebo služby, pre ktoré bola zapísaná. O takýto

prípád sa však podľa sťažovateľky v danom prípade nejde, pretože „žalobca žiadal výmaz ochranných známk nie z dôvodu, že by stratili rozlišovaciu spôsobilosť v dôsledku ich používania po zápise do registra, ale z dôvodu, že v čase zápisu do registra túto rozlišovaciu spôsobilosť nemali“.

V uvedených súvislostiach sťažovateľka podotkla, že uvedenými nepresnými závermi došlo k situácii, že sťažovateľka je „trestaná“ za svoj podnikateľský úspech na trhu so syrmí, avšak „Zo skutočnosti, že určitý výrobok dosiahne na trhu významný podiel, nemožno vyvodzovať, že ide o druhové označenie, resp. že označenie zdruhoveló. Výraz NIVA nebol v Slovenskej republike nikdy používaný ako všeobecný názov pre druh syra. Označenie, ktoré nie je pôvodne druhové, sa môže stať druhovým iba v prípade, že v dôsledku súčasného používania viacerými subjektmi, spotrebitelia prestanú toto označenie považovať za značku tovaru a začnú ho vnímať ako druh tovaru. Označenie NIVA bolo na území Slovenskej republiky používané desiatky rokov jediným výrobcom. Syr s označením NIVA vyrábal od päťdesiatych rokov 20. storočia závod v Hlohovci, ktorý od roku 1994 patril majiteľovi ochranných známk č. 181149 a 212209. T.j. viac ako päťdesiat rokov syr s modrou plesňou vyrábaný vo výrobní v Hlohovci bol distribuovaný na území Slovenskej republiky pod označením NIVA, ktoré sa používalo najskôr ako nezapísané označenie a od roku 1994 ako ochranná známka. V doterajších konaniach sa nijako nespochybnila skutočnosť, že syr NIVA bol viac ako 50 rokov vyrábaný v závode v Hlohovci.

Záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v napadnutom rozsudku ... je absolútne nesprávny. Táto úvaha súdu vychádza zo zrejmeého nepochopenia podstaty, povahy a účelu ochrannej známky. Naopak, tvrdenie súdu potvrdzuje rozlišovaciu spôsobilosť ochrannej známky NIVA. Je samozrejmé, že majiteľ ochrannej známky označuje svoj výrobok označením, pri ktorom si spotrebiteľ spája výrobok s ochrannou známkou. Je samozrejmé, že keby došlo k zmene, napríklad v označovaní odlišných výrobkov tou istou ochrannou známkou, spotrebiteľ by bol zmätený. To však neznamená, že uvedené preukazuje zdruhovenie ochrannej známky. Ako príklad uvedme označenie Coca Cola. Je samozrejmé, že keby označením Coca Cola majiteľ začal označovať limonádu s oranžovou farbou

(doposiaľ Fanta), priemerný spotrebiteľ by bol zmätený. Exkluzívne si spotrebiteľ označenie Coca Cola spája s tmavou, sýtenou sladkou tekutinou (nie oranžovou).

Tento argument teda nesvedčí zdruhoveniu označenia Coca Cola, naopak, svedčí vysokej rozlišovacej spôsobilosti tejto ochrannej známky. Na uvedenom príklade možno postaviť argumentáciu o vysokej rozlišovacej spôsobilosti ochrannej známky NIVA, nie o jej zdruhovaní.“.

K argumentom o tom, že slovné označenie NIVA nie je druhovým označením modroplesňového syra, sťažovateľka dodáva, že ak by to tak bolo, „musel by sa každý modroplesňový syr označovať aj údajne druhovým označením NIVA. Respektíve, musel by s označením NIVA ako druhovým označením byť stotožnený výrobca každého modroplesňového syra. Takáto situácia však zjavne ani v čase zápisu ochranných známk, ani doposiaľ nenastala. Na trhu existuje veľké množstvo modroplesňových syrov. ...

Pokiaľ si predstavíme takto širokú ponuku modroplesňových syrov pre spotrebiteľa, nemôžeme predsa tvrdiť, že ak priemerný spotrebiteľ uvidí na pulte modroplesňový syr s označením napr. Rival, Avin, Danablu, Gorgonzola, Paladin, Roquefort, Rochebaron, Stilton alebo iným označením, predstaví si v súvislosti s týmito označeniami, že ide o druh syra NIVA. Takáto predstava neprichádza do úvahy a to ani v čase zápisu ochranných známk. Je preto nepochybné, že označenie NIVA je unikátnym označením, ktoré používa pre modroplesňové syry v podmienkach Slovenskej republiky výlučne sťažovateľ a má rozlišovaciu spôsobilosť pre tovary sťažovateľa oproti iným súťažiteľom na trhu.“.

Napokon sťažovateľka v obsiahlej sťažnosti poukázala aj na to, že z uvedených dôvodov najvyšší súd „pozbavil sťažovateľa majetku, ktorý sťažovateľ nerušene užíval od roku 1994, kedy bola podaná prvá prihláška ochrannej známky NIVA“, a tiež rozvinula argumentačnú úvahu o tom, že najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil bez podobnosti skutkového a právneho stavu citáciou rozsudku v inej veci týkajúcej sa ochrannej známky „Tuzemák“, v dôsledku čoho bolo tiež porušené právo na spravodlivé súdne konanie.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa LEVICKÉ MLIEKÁRNE a.s. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 Ústavy SR a na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžhuv/5,6/2013 zo dňa 7.10.2014 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžhuv/5,6/2013 zo dňa 7.10.2014 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi LEVICKÉ MLIEKÁRNE a.s. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 355,73 EUR, ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu JUDr. Róberta Madeja, PhD., advokáta, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka sa tiež domáha, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžhuv 5, 6/2013 zo 7. októbra 2014 a svoju žiadosť odôvodnila takto:

„Právny názor Najvyššieho súdu SR vyslovený v napadnutom rozsudku o druhovosti označenia NIVA má pre sťažovateľa ako majiteľa predmetných ochranných známkov zásadný dopad. Úrad priemyselného vlastníctva SR, viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu SR, musí rešpektovať právoplatné napadnuté rozhodnutie a nahradiť svoju správnu úvahu tzv. notorietau. Uvedené by malo v krátkom čase nevyhnutne za následok vyhlásenie ochranných známkov NIVA za neplatné. ...

Prípadný výmaz ochranných známkov zbaví sťažovateľa majetku (ochranných známkov) a práva výhradne umiestňovať tovary s označením NIVA na slovenskom trhu. Tieto následky existenčne ohrozia sťažovateľa, ktorého hlavnou produkciou je syr NIVA.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľka namieta v príčinnej súvislosti s (podľa jej názoru, pozn.) arbitrárnym rozsudkom najvyššieho súdu, neposkytujú iné orgány verejnej moci na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

Vzhľadom na aktuálne procesné štádium napádaného konania, keď najvyšší súd sťažnosťou napádaným rozsudkom sp. zn. 3 Sžhuv 5, 6/2013 zo 7. októbra 2014 vrátil vec

späť do štádia konania pred prvostupňový správny orgán (v konaní pred ktorým sa sťažovateľka bude môcť dovoliavať ochrany svojich práv a predkladať svoje argumenty a ktorého rozhodnutie bude preskúmateľné ešte aj v rámci odvolacieho konania pred druhostupňovým správnym orgánom, ako aj pred dvoma stupňami všeobecných súdov v správnom súdnictve, pozn.), sa sťažnosť sťažovateľky javí ako predčasne podaná, a teda za tejto procesnej situácie ústavným súdom vecne nepreskúmateľná.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci iných orgánov verejnej moci (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), je ústavný súd toho názoru, že pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označených práv a slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať ešte iný orgán verejnej moci (v danom prípade úrad ako správny orgán) alebo iný všeobecný súd (správny súd), ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka má možnosť predkladať svoje argumenty a výhrady proti nie nemenným záverom najvyššieho súdu proklamovaným v ňou napádanom rozsudku sp. zn. 3 Sžhuv 5, 6/2013 zo 7. októbra 2014 ešte aj v revitalizovanom konaní pred správnymi orgánmi, prípadne aj pred správnymi súdmi, a napokon v prípade meritórneho právoplatného rozhodnutia aj prípadnou opakovanou sťažnosťou pred ústavným súdom.

Ústavný súd poukazuje v prvom rade na skutočnosť, že ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom. Ide o jeden zo základných princípov, ktoré ovládajú konanie pred ústavným súdom, a to o princíp subsidiarity.

V tejto súvislosti pokiaľ ide o otázku viazanosti správneho orgánu, ako aj súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa (v danom prípade názorom

najvyššieho súdu), ústavný súd už deklaroval požiadavku, aby aj odôvodnenie tohto rozhodnutia súdu vyššieho stupňa, ktorým sa zrušuje meritórne rozhodnutie v danej veci a vec sa vracia na ďalšie konanie, splňalo požiadavky kladené na jeho kvalitu v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Odôvodnenosť tejto požiadavky podčiarkuje okrem iného aj to, že ak má byť tento právny názor v ďalšom konaní záväzný, potom je dôvodné od nadriadeného súdu očakávať náležité sformulovanie dostatočne konkrétnych inštrukcií o potrebe odstrániť nedostatky konania pred súdom nižšieho stupňa (podobne III. ÚS 46/2013) a v danom prípade aj pred správnym orgánom.

Z výrokovej časti sťažnosťou napádaného rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžhuv 5, 6/2013 zo 7. októbra 2014 ústavný súd zistil, že najvyšší súd zmenil rozhodnutie krajského súdu a zrušil rozhodnutia správnych orgánov v prvom i druhom stupni podľa § 250j ods. 2 písm. a) a c) OSP, podľa ktorého súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie, ak po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v medziach žaloby dospel k záveru, že a) rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a c) zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci.

Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd síce formuloval svoje právne stanovisko na aplikáciu a záväznosť notoricky známej skutočnosti, avšak bez zjavného záväzného súvisu s konkrétnym skutkovým stavom, ktorý najvyšší súd považoval za nedostatočne zistený [pozri už citované ustanovenie § 250j ods. 2 písm. c) OSP, pozn.].

Podľa § 250j ods. 7 OSP správne orgány sú viazané právnym názorom súdu.

Vzhľadom na uvedené je nutné konštatovať, že viazanosť správneho orgánu právnym názorom súdu, obdobne ako viazanosť súdu nižšieho stupňa právnym názorom súdu vyššieho stupňa platí iba za predpokladu, že sa po zrušení napadnutého rozhodnutia

skutkový základ vo veci nezmení natoľko, že je vylúčená aplikácia právneho názoru súdu na nový skutkový základ (napr. IV. ÚS 27/2010). Inými slovami, ak v dôsledku vykonaného dokazovania dôjde k zmene skutkového stavu oproti skutkovému stavu posudzovanému súdom, nemožno bez výhrad trvať na aplikácii právneho názoru sformulovaného na podklade skôr (neúplne) zisteného skutkového stavu.

V danom prípade však najvyšší súd konštatoval, že zistenie skutkového stavu pred správnym orgánom (úradom) je nedostatočné, takže po jeho doplnení je na správnom orgáne, aby doplneným dokazovaním zistený skutkový stav v interakcii s právnymi závermi najvyššieho súdu náležite odôvodnil (t.j. či sú tieto právne názory aplikovateľné a kompaktné aj s doplneným skutkovým stavom). Tieto závery môžu byť následne podrobené opäť aj súdnemu prieskumu podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd už vyslovil, že ak by sa obrana všeobecných súdov (v danom prípade správnych súdov) v konaní o sťažnosti sťažovateľa odvíjala iba od poukazu na povinnosť súdu nižšieho stupňa rešpektovať vyslovený, hoci ústavne nesúladný právny názor súdu vyššieho stupňa, nebráni to ústavnému súdu vysloviť porušenie základných práv sťažovateľa. Inými slovami, ak by niektorý z právnych názorov formulovaných nadriadeným súdom a rešpektovaných v ďalších fázach konania nespĺňal požiadavky plynúce pre sťažovateľku (účastníka konania) zo základných práv a slobôd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, nevylučuje to kladné rozhodnutie o jej sťažnosti (m. m. III. ÚS 46/2013). V zhode s uvedeným napríklad aj Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku z 3. mája 2007 vo veci sp. zn. 22 Cdo 1349/2006 uviedol, že aj keď zmena skoršieho, pre súd prvého stupňa záväzného právneho názoru odvolacieho súdu je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom...

Vzhľadom na uvedené ústavný súd uzatvára, že v prípade indikovanej možnosti porušenia práv sťažovateľky aj po právoplatnom skončení veci sa sťažovateľka bude môcť

domáhať ich ochrany a preskúmania právoplatného meritórneho rozhodnutia novou sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2015